

Aithisg Solarachaidh Bhliadhnail 2021/22

Mu ar deidhinn

'S e companaidh earranta phrìobhaideach a th' ann am Puirt-adhair na Gàidhealtachd is nan Eilean Earranta (HIAL) a tha fo shealbh Ministearan na h-Alba agus a tha cunntachail airson stiùireadh agus ruith 11 puirt-adhair.

Chaidh HIAL a stèidheachadh ann an Dùn Èideann air 4 Màrt 1986 mar chompanaidh earranta phrìobhaideach. Air 1 Giblean 1995, ghluais seilbh na companaidh bho Ùghdarras Itealachd Shìobhalta na RA gu Rùnaire na Stàite airson Alba agus an uair sin do Mhinistearan na h-Alba. Bidh HIAL a' faighinn thabhartasan bho Riaghaltas na h-Alba a rèir earrainn 34 de dh'Àchd na h-Itealanachd Sìobhalta 1982 agus a' faighinn taic bho Chòmhdhail Alba – Buidheann-stiùiridh Itealain, Mhuireil, Bathair is Chanàlan.

Tha na puirt-adhair againn suidhichte ann am: Barraigh, Beinn na Faoghla, Ceann Loch Chille Chiarain, Dùn Dè, Inbhir Nis, Ìle, Kirkwall, Steòrnabhagh, Sumburgh, Tìriodh, agus Inbhir Ùige, agus ro Chovid, bha iad a' dèiligeadh ri còrr is 1.78m luchd-siubhail gach bliadhna. Tha a' chompanaidh a' fastadh còrr is 700 luchd-obrach.

Tha sinn ag obair le ar com-pàirtichean agus luchd-ùidh, agus tha sinn dealasach a thaobh taic dhan dleastanas shòiseo-eaconomach aig còmhdhail-adhair ann an Alba ann a bhith a' cumail suas is a' leasachadh ar puirt-adhair agus na seirbheisean agus ceangalan deatamach a tha iad a' toirt do chuid de na coimhearsnachdan as iomallaiche nar dùthaich.

Tha sàbhailteachd na bhunait airson gach pàirt den obair againn. Tha prògram sàbhailteachd is tèarainteachd làidir againn a choileanas gèilleadh riaghlaidh air feadh na buidhne againn. Bidh sinn an-còmhnaidh a' dèanamh ath-sgrùdadh air na siostaman agus na modhan-obrach againn gus dèanamh cinnteach gu bheil na h-irean as àirde de choileanadh sàbhailteachd aig a' bhuidhinn againn agus aig gach port-adhair againn.

Clàr-innse

Geàrr-chunntas	1
Earrann 1 – Geàrr-chunntas de Sholarachadh Riaghlaichte air a Chrìochnachadh	3
Earrann 2 – Lèirmheas air Gèilleadh Solarachadh Riaghlaichte	5
Earrann 3 – Geàrr-chunntas Buannachd Coimhearsnachd	12
Earrann 4 – Geàrr-chunntas Gnìomhachas le Taic	13
Earrann 5 – Geàrr-chunntas de Sholarachadh Riaghlaichte san t-àm ri Teachd	15
Earrann 6 – Ceistean Eile	16

Geàrr-chunntas

Tha Achd Ath-leasachadh Solarachaidh (Alba) 2014 (an Achd) mar phàirt de riaghailtean solarachaidh poblach a bhios a' riaghladh mar a bhios buidhnean poblach na h-Alba a' ceannach bathar, obair agus seirbheisean, agus ag amas air a' bhuanachd eaconamach a leasachadh do dh'Alba bho ghnìomhachd solarachaidh èifeachdach.

Fon Achd, feumaidh gach Buidheann Phoblach Albannach a bhios a' cosg còrr is £5m air solarachadh sa bhliadhna aithisg solarachaidh bliadhna fhoillseachadh agus a chur an gnìomh. Feumar cuideachd aithisg solarachaidh bliadhna fhoillseachadh gus fiosrachadh a thoirt do luchd-ùidh air dèanadas solarachaidh agus coileanadh ann a bhith a' libhrigeadh na ro-innleachd solarachaidh aca.

Chaidh Ro-innleachd Solarachaidh HIAL airson 2021-26 aontachadh le Bòrd HIAL. Tha Ro-innleachd 2021-2026 a' togail air an adhartas a rinneadh gu ruige seo agus a' toirt seachad dòigh-obrach cruth-atharrachail cuimsichte gus taic a chumail ri ar misean gus buannachd shòisealta agus beairteas eaconamach a chruthachadh le bhith a' togail buidheann port-adhair roinneil seasmhach airson Alba san àm ri teachd; air a dhaingneachadh leis an lèirsinn againn a bhith nar buidheann puirt-adhair roinneil le cothromachadh carboin. Tha solarachadh na phrìomh dhòigh do HIAL gus ar prìomhachasan corporra ro-innleachdail a choileanadh.

Airson a' mhòr-chuid de 2021, bha cuingealachaidhean Covid-19 fhathast a' toirt buaidh air feadh na cruinne tro lùghdachadh ann an iarrtas bho chustamairean, chaidh gnìomhachasan a dhùnadh rè ùine agus chaidh luchd-obrach air fòrladh rè ùine no chaill iad an cuid obrach – bha sin uile a' toirt buaidh air na sreathan sèine-sholair againn, bho stuthan amh agus saothrachadh gu solarachaidhean agus reic. Bha buaidh gu sònraichte dona air roinn nan seirbheisean adhair air sgàth chuingealachadh air siubhal air feadh na cruinne, a chum itealain air an làr agus puirt-adhair dùinte gu ìre. Chaidh pròiseactan calpa san roinn phrìobhaidich a thaobh seirbheisean adhair a chuir dheth, agus chaidh seirbheisean agus solar leantainneach co-cheangailte ri seirbheisean adhair a ghearradh air ais.

Ar misean

'S e misean HIAL a bhith a' cruthachadh bhuanachdan shòisealta agus soirbheas eaconamach le bhith a' togail buidheann phort-adhair seasmhach Albannach airson an àm ri teachd. Tha seo air a dhaingneachadh leis an lèirsinn againn gu bheil sinn airson a bhith nar 'buidheann phort-adhair roinneil le cothromachadh-carboin'.

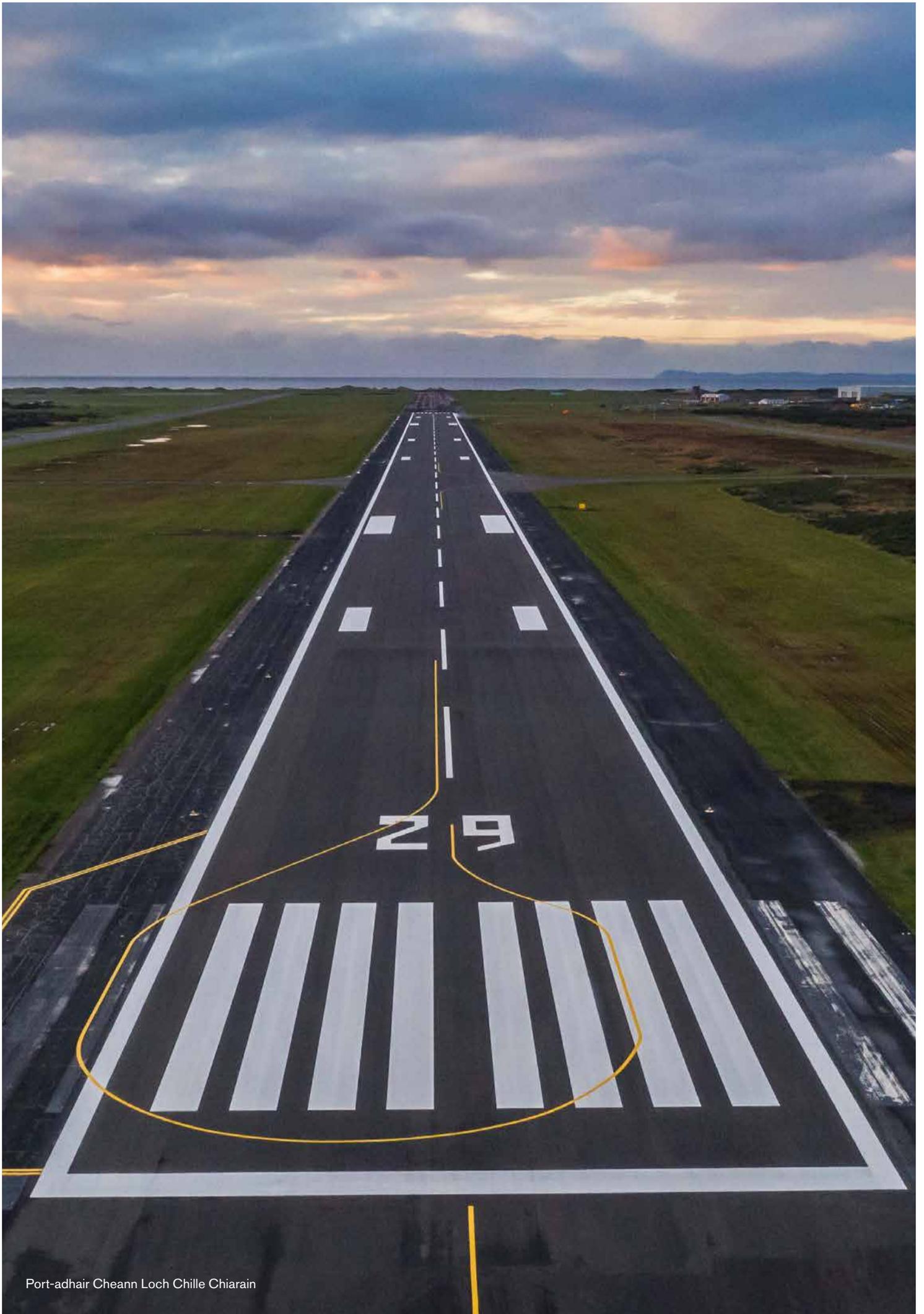
Ged a chuir a h-uile duine fàilte air a bhith a' togail chuingealachaidhean aig deireadh 2021, dh'adhbharaich a' bhuidheann air solarachaidhean agus cunnadairean bho àrdachadh gus freagairt ris an iarrtas àrd bho ath-bheothachadh "stoirm fhoirfe" de ghainnead de ghoireasan luchd-obrach is bathair gann aig an aon am ri iarrtas aig ìre nach fhacas riamh roimhe. B' e a' bhuidheann air HIAL àrdachadh chosgaisean ris nach robh dùil agus àrdachadh mòr air amannan libhrigeadh. Gu sònraichte thug gainnead meanbh-sgealban (*microchips*) agus phrìomh phàirtean eile buaidh air a' phrògram solarachaidh de charbadan agus uidheamachd dealanach.

Tha gnìomh solarachaidh HIAL a' fàs nas leabaichte taobh a-staigh gnìomhan obrachaidh puirt-adhair gus fàs eaconamach seasmhach a stiùireadh agus taic a thoirt dha, gach cuid airson gnìomhachasan HIAL agus na coimhearsnachdan a tha sinn a' frithealadh. Tha na manaidsèaran againn a' coimhead air farpais solair mar rud math, fhad 's a tha iad cinnteach gu bheil sèine-sholair ionadail ann far a bheil seo comasach.

Tha Bòrd agus àrd-sgioba stiùiridh HIAL a' cur fàilte air Aithisg Solarachaidh Bliadhna HIAL 2021/22 mar gheàrr-chunntas de ghnìomhachd solarachaidh agus coileanadh mu choinneamh na Ro-innleachd Solarachaidh againn, agus a tha a' cumail taic ri leasachaidhean leantainneach san raon seo.

Tha na prìomh gnìomhan againn a' gabhail a-steach:

- A' libhrigeadh puirt-adhair a tha a rèir inbhean reachdail agus a tha a' cumail taic ri ceangailteachd còmhdaidh ro-chudromach
- A' cumail suas agus a' leasachadh bun-structar agus seirbheisean puirt-adhair
- Ag obair le companaidhean-adhair is eile gus a bhith a' cumail suas agus a' cruthachadh seirbheisean adhair sgeidealichte, air siartair, agus bathair
- A' cur ris an teachd a-steach choimeirsealta againn gus am bi an gnìomhachas nas ath-leumaiche.

Earrann 1 – Geàrr-chunntas de Sholarachadh Riaghlaichte air a Chrìochnachadh

Tha ‘Solarachaidhean Riaghlaichte’ nan gnìomhan ceannaich a dh’fheumar a dhèanamh a rèir reachdas solarachaidh na h-Alba. Tha seo a’ gabhail a-steach a bhith a’ toirt seachad cùmhnant no aonta frèam-obrach ùr, no a’ toirt seachad cùmhnant cuir-dheth bho aonta frèam-obrach a tha ann mar-thà.

Geàrr-chunntas air Solarachadh Riaghlaichte mar a tha e a’ Buntainn ri HIAL

Feumaidh HIAL grunn riaghailtean solarachaidh a leantainn, a rèir adhbhar agus luach an ni a cheannaichear:

- Riaghailtean Ghoireasan (Alba) 2016
- Riaghailtean Chùmhnantan Poblach (Alba) 2015
- Achd Ath-leasachaidh an t-Solarachaidh (Alba) 2014
- Riaghailtean Solarachaidh (Alba) 2016
- Riaghailtean Cùmhnantan Ceadachais (Alba) 2016

Tha Riaghailtean Ghoireasan (Alba) 2016 (Riaghailtean Ghoireasan) a’ buntainn ri “gnìomhan co-cheangailte ri bhith a’ dèanamh feum de sgìre cruinn-eòlasach airson puirt-adhair a thoirt seachad”. Tha nithean no gnìomhan a fhuair HIAL os cionn luachan stairsnich nan Riaghailtean Ghoireasan¹ airson a bhith a’ ruith nam port-adhair againn air an riaghladh leis an reachdas seo.

Ma tha HIAL airson nithean no gnìomhan a cheannach nach eil co-cheangailte ri bhith a’ ruith port-adhair (mar eisimpleir a bhith a’ togail taigh-òsta), bhiodh **Riaghailtean Chùmhnantan Poblach (Alba) 2015** an sàs far a bheil an luach os cionn stairsnich Riaghailtean Chùmhnantan .

Achd Ath-leasachaidh an t-Solarachaidh (Alba) 2014 (an Achd) Thug seo a-steach raon de cheuman gus frèam reachdail a chruthachadh airson solarachadh poblach seasmhach air feadh roinn poblaich na h-Alba a tha a’ cumail taic ri fàs eaconamach na h-Alba tro chleachdadh solarachaidh nas fheàrr tro chleachdadh nas fheàrr, a’ gabhail a-steach:

- Foillseachadh de ro-innleachdan agus de dh’aithisgean solarachaidh bliadhnail riatanach
- Dleastanas solarachaidh seasmhach
- Buannachd coimhearsnachd
- Cleachdaidhean obrach cothromach, a’ gabhail a-steach Tuarastal Bith-beò
- A’ taghadh luchd-tairgse agus a’ toirt seachad cùmhnantan fo stairsnich an AE.

Tha an Achd an sàs airson "solarachadh riaghlaichte" a tha air am mineachadh mar cùmhnantan poblach le luach eadar stairsnich shònraichte³ nach eil nan cùmhnantan às-dùinte. Fon Achd, tha cùmhnant às-dùinte na cùmhnant “de sheòrsa ris nach eil Riaghailtean Chùmhnantan Poblach a’ buntainn”. Mar sin, is iad na solarachaidhean riaghlaichte a tha a’ tighinn fon Achd agus a tha an sàs do HIAL dìreach na cùmhnantan nach eil co-cheangailte ri bhith a’ ruith port-adhair.

Bidh Riaghailtean Solarachaidh (Alba) 2016

(na Riaghailtean Solarachaidh) a’ cur an gnìomh a’ chumhachd a fhuaradh tro eileamaid bhuntainneach den Achd.

Tha Riaghailtean Cùmhnantan Ceadachais (Alba) 2016

(Riaghailtean Ceadachais) an sàs airson cùmhnantan ceadachais thairis air luach stairsnich⁴, far nach eil saoradh an sàs. Tha cùmhnant ceadachais seirbheis no obrach na cùmhnant airson com-pàirt ionmhasail anns a bheil HIAL a’ toirt cead seirbheisean a thoirt seachad agus a ruith, no obraichean a dhèanamh, do dh’aon gnìomhaiche no barrachd, far a bheil seo a’ gabhail a-steach aon chuid còir feum a dhèanamh air na seirbheisean a tha sa cùmhnant no a’ chòir sin a bharrachd air pàigheadh, mar eisimpleir cead reic ann am port-adhair no a bhith a’ togail pàirc chàraichean coimeirsealta.

Tha na riaghailtean solarachaidh poblach làithreach a’ tighinn bho Stiùiridhean Solarachaidh Eòrpach. Às dèidh dhan RA gluasad a-mach às an Aonadh Eòrpach, tha an RA air ballrachd a ghabhail ann an Aonta Solarachaidh Riaghaltais (*Government Procurement Agreement - GPA*) aig Buidheann Malairt na Cruinne (WTO) mar phàrtaidh. Feumaidh atharrachaidhean teicnigeach a bhith ann air riaghailtean solar poblach na h-Alba, a thathar a’ deasbad taobh a-staigh Riaghaltas na h-Alba aig an àm seo.

Tha Poileasaidh Solarachaidh làithreach HIAL ag ràdh gu bheil a h-uile cùmhnant le luach beatha iomlan nas àirde na £50k air a chur a-mach gu tairgse agus gu bheil cùmhnantan fo luach £50k air an toirt seachad às dèidh trì cuòtaichean. Tha na stairsnich seo a’ ciallachadh gu bheil smachdan, luach as fheàrr agus follaiseachd aig a’ gnìomhachas.

Tha Aithisg Bhliadhnail Solarachaidh 2021-22 a’ gabhail a-steach a h-uile solarachadh riaghlaichte fo na riaghailtean a tha an sàs airson HIAL.

¹ Seann stairsneach airson solarachadh riaghlaichte fo Riaghailtean Ghoireasan:

Seòrsa cùmhnant	Stairsnichean ron Fhaoilleach 2022	Stairsnich às dèidh an Fhaoillich 2022
Obraichean	£4,733,252	£5,336,937 (£4,447,447 às aonais VAT)
Seirbheisean is Solarachadh	£378,660	£426,955 (£355,795 às aonais VAT)

² Stairsnichean airson solarachadh riaghlaichte fo Riaghailtean Ghoireasan:

Seòrsa cùmhnant	Stairsnichean ron Fhaoilleach 2022	Stairsnich às dèidh an Fhaoillich 2022
Obraichean	£4,733,252	£5,336,937 (£4,447,447 às aonais VAT)
Seirbheisean agus Solarachadh	£189,330	£213,477 (£177,897 às aonais VAT)

³ An stairsneach airson solarachadh riaghlaichte (1 Faoil 2020 – 1 Faoil 2023) fon Achd:

Seòrsa Cùmhnant	Stairsnichean
Obraichean	còrr is £2,000,000 agus nas ìsle na stairsnich an AE.
Seirbheisean is solarach	còrr is £50,000 agus nas ìsle na stairsnich an AE.

⁴ An stairsneach airson solarachadh riaghlaichte (1 Faoil 2020 – 1 Faoil 2022) fo na Riaghailtean Ceadachais:

Seòrsa Cùmhnant	Stairsnichean
Obair is seirbheisean	còrr is £4,733,252

Earrann 1 – Geàrr-chunntas de Sholarachadh Riaghlaichte air a Chrìochnachadh

Clàr 1 – Geàrr-chunntas de Sholarachadh Riaghlaichte air a Chrìochnachadh ann an 2021/22

Slighe-solarachaidh	Àireamh nan Cùmhnantan	Luach Iomlan	Àireamh a chaidh a thoirt do SME	Àireamh stèidhichte san RA
Frèam Cuir-dheth	2	£2,158,735	1	2
Tairgse	9	£16,948,262	4	9
Air co-rèiteachadh às aonais Gairm Fharpaiseach	1	£1,282,142	1	0
	12	£20,389,139	6	11

Clàr 2 – Geàrr-chunntas de Sholarachadh Riaghlaichte air a Chrìochnachadh ann an 2021/22

Cùmhnant	Post-adhair	Cùmhnant Luach na Duais	Solaraiche	Slighe Solair
Lios Twin Otter Taic Stiùiridh	Corporra	£143,701	Energy Aviation Services	Tairgse
Sganairean Bodhhaig Tèarainteachd	Inbhir Nis, Sumburgh	£268,792	Smiths Detection-Watford Ltd	Tairgse
Solarachadh agus Cumail Suas Lioftaichean Cuilbh do Charabadan	Beinn na Faoghla, Ceann Loch Chille Chiarain, Dùn Dè, Ìle, Tiriodh, Kirkwall, Steòrnabhagh, Sumburgh, Inbhir Ùige	£361,995	Stertil UK Ltd	Tairgse
Comas Raon-lèirsinn Raon-laighe Ionnsramaidean (IVRVR)	Inbhir Nis, Kirkwall, Steòrnabhagh, Sumburgh, Dùn Dè	£369,947	Systems Interface Ltd	Tairgse
Tancaichean-stòraidh airson Raon-laighe	Ceann Loch Chille Chiarain, Ìle, Tiriodh, Steòrnabhagh, Sumburgh	£505,968	Chem Resist Group Ltd	Tairgse
Seirbheisean Stiùiridh Fiadh-bheath agus Àrainn Raon-adhair	Puirt adhair gu lèir	£713,168	Baines Simmons WHM (t/a Safeskys Limited)	Tairgse
Uidheamachd Tractair is Trèilear	Beinn na Faoghla, Dùn Dè, Inbhir Nis Barraigh, Ìle, Kirkwall, Sumburgh	£831,055	Lister Wilder Ltd	Frèama
Siostam Laighe le Ionnsramaidean Ath-sholarachadh Co-phàirtean(ILS)	Sumburgh, Kirkwall, Steòrnabhagh, Dùn Dè	£1,282,142	Indra Navia	NPWCC*
Sguabadair Raoin-laighe Brush Blowers	Steòrnabhagh, Kirkwall, Inbhir Nis, Sumburgh	£1,327,680	Motus Group (UK) Ltd t/a S&B Commercials	Frèama
Ath-nuadhachadh air Raon-laighe 11-29	Ceann Loch Chille Chiarain	£3,767,003	Lagan Aviation and Infrastructure Ltd	Tairgse
Obair Dion Cladaich	Steòrnabhagh	£4,108,992	Breedon Innse Gall	Tairgse
Fuasgladh lasachaidh tuathan-gaoithe airson seirbheisean trafaig adhair	Inbhir Nis	£6,708,696	NATS (Services) Ltd	Tairgse
		£20,389,139		

* Air co-rèiteachadh às aonais Gairm Fharpaiseach

An aire: Tha ceithir cùmhnantan air an liostadh mar Sholarachadh Riaghlaichte a tha nas isle na na stairsnichean iomchaidh a rèir coltais. Chaidh an tuairmse cosgais ro-thairgse airson nan ceithir solarachaidhean uile a thomhas mar os cionn na stairsnich agus mar sin bha iad air an ruith mar Sholarachaidhean Riaghlaichte. Ach, aig a' cheann-thall, 's ann a bha na luachan cùmhnant na b' isle na bha dùil.

Earrann 2 – Lèirmheas air Gèilleadh Solarachadh Riaghlaichte

Fon Achd, feumaidh geàrr-chunntas a bhith san Aithisg Bhliadhnail air an robh solarachaidhean riaghlaichte a rèir amasan na Ro-innleachd Solarachaidh aig a' bhuidhinn a thug a-mach an cùmhnant rè àm na h-aithris, agus far nach eil solarachaidhean a' gèilleadh, ciamar a tha HIAL an dùil piseach a thoirt air gèilleadh.

Ann an Ògmhios 2021 dh'aontaich Bòrd HIAL ris an Ro-innleachd Solarachaidh airson 2021-26 a bhios, a rèir Ro-innleachd Chorpóra iomlan HIAL, na prìomh chomasaiche airson amasan ro-innleachdail na companaidh. Is iad seo na sia colbhan bunaiteach den ro-innleachd solair:

1. Cùm taic ri targaidean airson cothromachadh carboin tro sholar seasmhach
2. Cùm taic ri libhrigeadh tro choimiseanadh ro-innleachdail
3. Cùm taic ri leasachadh eaconamach ionadail is nàiseanta tro sholar seasmhach
4. Cùm taic ri luach agus sàbhaidhean a thaobh chosgaisean tro sholarachadh “ceannach nas fheàrr”
5. Cuir ri èifeachdas a' phròiseas solarachaidh tro dhidseatachadh
6. Lùghdaich riosgan anns an t-sèine-sholair tro bhith a' neartachadh prìomh dhàimhean le prìomh sholaraichean

Tha geàrr-chunntas airson gach colbh bunaiteach air na duilleagan a leanas agus tha iad air an comharrachadh a rèir sin.

Mar a ghèill HIAL

Mar a bheir HIAL piseach air gèilleadh

Sgubadair jet, Port-adhair Inbhir Nis

Earrann 2 – Lèirmheas air Gèilleadh Solarachadh Riaghlaidhe

2.1 Cùm taic ri targaidean airson Cothromachadh-carboin tro sholar seasmhach

Tha ochdad sa cheud de lorg carbon na h-Alba co-cheangailte ri nithean a thèid a dhèanamh no a thèid a chaitheamh. Fo Achd Atharrachadh na Gnàth-shìde, feumaidh Alba eimiseanan a lùghdachadh le 75% ro 2030 le targaid cothromachadh-carboin a bhith ann a thaobh eimiseanan carboin ro 2045. Is e solarachadh a' phrìomh dhòigh gus targaidean seasmhachd a choileanadh. Tha HIAL dealasach mu bhith a' lùghdachadh na buaidh àrainneachdail aige; a' stiùireadh an eadar-ghluasaid ann an seirbheisean adhair gus sgìre còmhdaidh adhair le cothromachadh-carbon a chruthachadh; agus gus am bi cothromachadh-carboin aig na 11 puirt-adhair aig HIAL.

- ✓ Chaidh am foincsean solarachaidh a thoirt a-staigh gu tràth airson gach Solarachadh Riaghlaidhe;
- ✓ Chaidh beachdachadh air builean seasmhachd agus dòighean-obrach Eaconamaidh Chearcallach anns a h-uile Solarachadh Riaghlaidhe, leis na buannachdan a leanas air an coileanadh:
  - Chaidh pacadh ath-chuairteachail a chleachdadh ann an sia Solarachaidhean Riaghlaidhe.
  - Tha eimiseanan carboin nas isle aig na tractairean, trèilearan agus cruinn-shneachda airson nan raon-laighe.
  - Bidh na Lioftaichean Cuilbh do Charbadan a' cleachdadh nas lugha de lùths na an uidheamachd làithreachd.
  - Tha Seirbheis Riaghladh Fiadh-bheatha an Raoin-adhair a' cur carbadan dealanach an àite a h-uile carbad raon-adhair dìosal a th' aca.
  - Chleachd ceithir solaraiche fo-chunnradairean no solaraichean ionadail gus eimiseanan carboin co-cheangailte ri siubhal a lùghdachadh.
  - Ath-nuadhachadh an raoin-laighe ann am Port-adhair Cheann Loch Chille Chiarain:
    - Chaidh na stuthan a chaidh a chladhach bhon raon-laighe ath-chleachdadh am measg tuathanaich agus uachdarain ionadail ann an Ceann Loch Chille Chiarain agus an sgìre timcheall air.
    - Rinneadh cinnteach gun deach 90% de sgudal a chumail a-mach à lionadh-talmhainn.
    - Chaidh solais le cumhachd na grèine a chleachdadh airson obair togail air an làraich.
    - A' cleachdadh ola bith-chnàmhach ann an innealan gus cunnartan co-cheangailte ri dòrtadh a lùghdachadh.
  - Obair Dion Chladhach Port-adhair Steòrnabhaigh
    - Chaidh a' chuaraidh ionadail a tha fo shealbh chunnradairean anns an eilean a chleachdadh airson na h-agragaid air fad, a' lùghdachadh carbon bho loingeas.
    - Chuir sinn dòigh-obrach eaconamaidh chearcallach an sàs a thaobh sgudal aig a' chuaraidh gus agragaid ùr a dhèanamh no gus a chleachdadh ann an sgeadachadh-tìre.
    - Chleachd sinn luchd-obrach ionadail agus meanbh-bus airson na làraich, a' lùghdachadh sgaoilidhean carboin co-cheangailte ri siubhal.
    - Chaidh bith-chonnadh a chleachdadh ann an uidheamachd air an làraich gus eimiseanan carboin agus cleachdadh connadh fosail a lùghdachadh.
    - Cha deach sgudal sam bith do lionadh-talmhainn.
    - Cothromachadh-carboin a thaobh eimiseanan – carbon air fhàgail de 605 tCO₂e air a' frith-chothromachadh le bhith a' toirt seachad £8.5k do thasgadh ann am frith-chothromachadh carboin ann an Alba.
- ✓ Cha b' urrainn dhuinn cleachdadh carboin agus frith-chothromachadh carboin obrachadh a-mach aig an ìre dealbhadh leis gu bheil na h-innealan agus pròiseasan sin fhathast gan cruthachadh.

Lioft Charbadan

Earrann 2 – Lèirmheas air Gèilleadh Solarachadh Riaghlaidhe

2.2 Cùm taic ri libhrigeadh tro choimiseanadh ro-innleachdail

Tha mòran chompanaidhean priobhaideach agus buidhnean san roinn phoblaich mar-thà a' tuigsinn an luach a bharrachd a thig bho sholar agus tha iad a' gluasad solar air falbh bho cheannach traidiseanta gu dòigh-obrach nas ro-innleachdail. Gluaisidh Covid-19 an t-eadar-ghluasad seo air adhart nas luaithe agus tha dùbhlain nas èiginniche agus nas dùbhlaiche againn na bh' ann riamh roimhe. Faodaidh solarachadh dàimhean co-obrachail a dhoimhneachadh taobh a-staigh na buidhne a bhith mar "ghlaodh" taobh a-staigh nan roinnean corporra agus gnìomhach a tha diofraichte agus uaireannan sgapte; a' toirt sealladh dhuinn air raointean teicnigeach agus coimeirsealta, agus a' toirt seachad tuigse tar-ghnìomhach air gnìomhachd, agus ruigsinneachd air a' mhargaidh solair.

Bidh coimiseanadh ro-innleachdail a' cunbhalachadh riatanasan thar gach port-adhair gus irean càileachd àrdachadh, eaconamaidhean sgèile a dhèanamh, a bhith a' cruthachadh/neartachadh prìomh dhàimhean solaraidhe agus a' lùghdachadh iom-fhillteachd agus riosg sèine-sholair.

- Bha an Sgioba Solair an sàs anns gach Solarachadh Riaghlaidhe.
- Chaidh na Solarachaidhean Riaghlaidhe uile a dhèanamh a rèir pròiseas coitcheann a tha air a cho-thaobhadh ri Slighe Solarachaidh Riaghaltas na h-Alba, a nì cinnteach gu bheil gach solarachadh a' gèilleadh ri riatanasan reachdail.
- Cha robh dùbhlain fhoirmeil laghail sam bith ann do na pròiseactan solarachaidh againn.
- Chaidh naoi Solarachaidhean Riaghlaidhe a dhèanamh fon mhodh-obrach fhosgailte, le cùmhnantan air an toirt seachad stèidhichte air an tairgse as buannachdail gu h-eaconamach (MEAT), a' cothromachadh pris, càileachd agus seasmhachd.
- Bha dà Sholarachadh Riaghlaidhe nan Aontaidhean Frèam-obrach cur-dheth aig buidhnean poblach, a' dèanamh feum air barrachd cumhachd ceannach, prìsean nas fharpaisiche, sàbhalaichean stòrasan agus cùmhnantan làidir.
- Chaidh ochd Solarachaidhean Riaghlaidhe a phlanadh a rèir iarrtas iomlan thar a' ghnìomhachais, a' toirt dhuinn eaconamaidhean meud, ire chunbhalach de chàileachd agus sgeamaichean cumail suas, agus prògraman solarachaidh agus planadh ghoireasan nas treasa.

Earrann 2 – Lèirmheas air Gèilleadh Solarachadh Riaghlaichte

2.3 Cùm taic ri leasachadh eaconamach ionadail is nàiseanta tro sholar seasmhach

Tha sinn an urra ris an t-sèine-solair againn gus bathar, obair agus seirbheisean a libhrigeadh gus an urrainn do na puirt-adhair cumail a' dol agus gus an t-seirbheis a thoirt seachad ris a bheil na custamairean againn an dùil. Tha na solaraichean sin a' gabhail a-steach Iomairtean Beag is Meadhanach (SMEan) stèidhichte ann an coimhearsnachdan ionadail, SMEan Albannach, agus buidhnean nas motha stèidhichte ann an Alba agus san RA. Tha grunn prìomh-sholaraichean againn taobh a-muigh na RA a tha a' frithealadh roinn na còmhdaidh adhair san fharsaingeachd.

Tha galar lèir-sgaoilte Covid-19 air buaidh a thoirt air a h-uile gnìomhachas gu ìre air choireigin. Gus ar cuid obrach, ar coimhearsnachdan agus an t-sèine-sholair againn a dhìon, agus gus taic a chumail ri clàr-gnothaich nas fharsainge de dh'ath-bheothachadh eaconamach san roinn phoblach, feumaidh sinn fòcas a bhith againn air cleachdaidhean solarachadh seasmhach mar inneal.

- Bheachdaich sinn air luach sòisealta agus buannachdan coimhearsnachd a bharrachd leis a h-uile Solarachadh Riaghlaichte.
- Bheachdaich sinn air pròiseasan solarachaidh a bha càirdeil dhan mhargaidh agus a bha mothachail air comas gnìomhachasan tairgse a dhèanamh agus a bhith a' libhrigeadh a rèir cinn-ama.
  - Chuir sinn a-mach trì larrtasan airson Fiosrachaidh a-mach mus do chuir sinn rudan a-mach gu tairgse gus tomhas a dhèanamh air comas margaidh solair agus comas pàirt a ghabhail ann an co-theacsa ath-bheothachadh COVID, agus cuideachd gus roghainnean a thuigsinn airson cumhachan cùmhnant is pàighidh.
- Bhrosnaich sinn com-pàirteachadh bho iomairtean beagan agus meadhanach ionadail far an robh sin iomchaidh agus bhrosnaich sinn cleachdadh cunnrairean, solaraichean seirbheis agus solaraichean ionadail mar chothroman airson fo-chùmhnantan anns na cùmhnantan nas motha.
  - Chaidh sia cùmhnantan riaghlaichte a thoirt do dh'iomairtean beaga is meadhanach.
  - Bha 11 solaraichean stèidhichte san RA.
  - Chleachd ceithir solaraichean fo-chunnrairean agus solaraichean ionadail, a' cumail taic ri cosnadh ionadail agus nàiseanta.
- Bha dà chùmhnant airson ùine nas fhaide gus leantalachd solair agus barantas a thoirt do sholaraichean a tha a' toirt seachad òrdughan san ùine fhada.
- Rinn luchd-obrach ionadail HIAL conaltradh le buidhnean coimhearsnachd ionadail agus buidhnean luchd-ùidh puirt-adhair gus tuigse nas fheàrr fhaighinn air feumalachdan coimhearsnachd agus Buannachdan Coimhearsnachd cuimsichte a dh'fhaodadh a bhith air an gabhail a-steach ann an dà Sholarachadh Riaghlaichte (faic Earrann 3).
- Bheachdaich sinn air dòighean taic Pàigheadh Luath anns a h-uile Solarachadh Riaghlaichte.
  - Chleachd aon chùmhnant Cunntas Banca Pròiseict gu soirbheachail gus dèanamh cinnteach gun deach cuid de fho-chunnrairean a pàigheadh aig an aon àm ris a' phrìomh chunnradair.
  - Chaidh 79% de dh'fhàirdealan Solarachadh Riaghlaichte a pàigheadh taobh a-staigh 30 latha.

Earrann 2 – Lèirmheas air Gèilleadh Solarachadh Riaghlaidhe

2.4 Cùm taic ri luach agus sàbhalaichean a thaobh chosgaisean tro sholarachadh “ceannach nas fheàrr”

Bidh solarachadh a' cur an comas barrachd farpais agus ùr-ghnàthachadh, le raon nas fharsaingeach de sholaraichean, a tha a' toirt dhuinn barrachd luach an airgid. Faodaidh solar cur ris an ìre farpaiseachd againn sa mhargaidh le bhith a' lùghdachadh chosgaisean, a' toirt seachad bhuanachdan, a' cruthachadh/a' neartachadh prìomh dhàimhean le solaraichean agus ag àrdachadh ar comas gus tasgadh a dhèanamh. Le bhith a' dèanamh cho-dhùnaidhean stèidhichte air dàta agus stèidhichte air feumalachdan, is urrainn Solarachadh ceangal a dhèanamh eadar soirbheachas obrach agus riaghladh chosgaisean.

- Chuir sinn dòigh-obrach Riaghladh Roinn-seòrsa an gnìomh airson ochd Solarachaidhean Riaghlaidhe, a' cur còmhla iarrtas thar gach port-adhair, a' daingneachadh ar bunait solarachaidh gus iom-fhillteachd agus cunnart solaraichean a lùghdachadh.
- Rinn sinn tairgse fharpaiseach airson naoi Solarachadh Riaghlaidhe, a' dèanamh shàbhalaichean cosgais far an robh sin comasach agus a' cur an comas pròiseas ceannach nas èifeachdaiche.
- Mar thoradh air cùisean solarachaidh cruinneil thàinig àrdachadh air prìsean airson bun-stuthan, stuthan togail, luchd-obrach agus logastachd a thug buaidh air còig Solarachadh Riaghlaidhe. Chaidh ceumannan a ghabhail gus gabhail ri barrachd chunnartan phrìsean airson tuairmsean cosgais ro-thairgse gus am biodh planadh buidseataidh iomchaidh ann.
- Chan eil aithisgean caiteachais mionaideach rim faighinn bhon t-siostam ionmhais ùr againn fhathast ach tha an sgioba ag obair gus am bi an dàta seo ri fhaighinn gus am bi cothrom ann gus co-dhùnaidhean agus planadh a dhèanamh stèidhichte air dàta.

2.5 Cuir ri èifeachdas a' phròiseas solarachaidh tro dhidseatachadh

Tha cruth-atharrachadh didseatach na phàirt bhunaiteach den ro-innleachd chorporra againn gus prìomh amasan a choileanadh agus tha astar a' chruth-atharrachaidh air luathachadh às dèidh buaidh galar lèir-sgaoilte Covid-19. Tha sinn ag aithneachadh gu bheil luach ann an co-dhùnaidhean stèidhichte air dàta agus gun urrainn deagh buaidh a bhith aig didseatachadh agus teicneòlas air a' chomas againn a bhith a' freagairt nas èifeachdaiche air iarrtasan obrachaidh.

Agus an cunnart bho eucoirich shaidhbear a' fàs, feumaidh sinn nas urrainn dhuinn a dhèanamh gus dèanamh cinnteach gu bheil na seirbheisean didseatach againn cho tèarainte 's a ghabhas, agus gun urrainn dhaibh faighinn seachad air gu sgiobalta nuair a bhios ionnsaighean saidhbear soirbheachail ann. Dh'fhaodte gum bi an sèine-sholair againn buailteach do chunnartan saidhbear, agus buaidh a thoirt air na siostaman riatanach againn. Tha Riaghaltas na h-Alba air poileasaidh agus innealan tèarainteachd saidhbear sèine-solair a chruthachadh, stèidhichte air cunnart gus dòigh-obrach chunbhalach a thoirt seachad gus am bi dòigh-obrach chunbhalach ann a thaobh a bhith a' leasachadh tèarainteachd saidhbear taobh a-staigh sèine-solair na roinne poblaich.

Mar thoradh air an nàdar, tha pròiseasan solarachaidh gu math iom-fhillte, gu sònraichte ann a bhith a' cothromachadh gèilleadh ri reachdas solarachaidh le feumalachdan gnìomhachais. Gus taic a chumail ris an luchd-obrach againn gus a bhith 'a' ceannach nas fheàrr' bu chòir na h-innealan ceart a bhith againn gus dèanamh cinnteach gu bheil dòigh-obrach chunbhalach ann a lùghdaicheas iom-fhillteachd agus mar sin riosg.

- Chaidh a h-uile pròiseas Solarachaidh Riaghlaidhe a riaghladh gu dealanach tro bhith a' cleachdadh àrd-ùrlaran co-roinn sgriobhainnean ann an ullachadh tairgsean; portal Cùmhnantan Poblach na h-Alba gus sanasachd, stiùireadh agus gus tagraidhean tairgse dealanach fhaighinn; e-cùmhnantan le ainmean eileagtronaigeach; òrdughan ceannach dealanach; maidseadh fàirdeal fèin-obrachail agus pàigheadh BACS.
- Chleachd tri Solarachaidhean Riaghlaidhe an t-Inneal Taic Solarachadh Tèarainteachd Saidhbear aig Riaghaltas na h-Alba gus cunnart tèarainteachd saidhbear bho na sèineachan-solair againn a mheasadh agus a lasachadh.

Earrann 2 – Lèirmheas air Gèilleadh Solarachadh Riaghlachd

2.6 Lùghdaich riosgan anns an t-sèine-sholair tro bhith a' neartachadh prìomh dhàimhean le prìomh sholaraichean

Tha doimhneachadh dhàimhean le prìomh sholaraichean a' toirt seachad dòigh dhà-shligheach gus cunnart a lùghdachadh airson gach pàrtaidh - is e faicsinneachd agus co-obrachadh an dòigh as fheàrr gus seasmhachd fhaighinn do HIAL agus do sholaraichean. Tha faicsinneachd nan solaraichean againn deatamach airson a bhith a' stiùireadh riosg agus a bhith eòlach air na margaidhean solair againn; agus tha ar faicsinneachd do sholaraichean a' fàgail gum bi ro-innse nas fheàrr air iarrtas san àm ri teachd.

- Chuir sinn an gnìomh dòigh-obrach Riaghladh Roinn-seòrsa a thaobh solar, a' tòiseachadh air a' phròiseas a bhith a' cur còmhla ar ceannach air feadh a' ghniomhachais ann an roinnean de bhathar gus an urrainn dhuinn tòiseachadh air dìreach solarachaidhean a tha fo chùmhnannt a chleachdadh. Bidh stiùireadh chùmhnanntan agus sholaraichean nas treasa ann san àm ri teachd mar thoradh air seo. Tha seasmhachd sa phrìomh sèine-sholair fhathast na chùis ro-chudromach agus thathar a' seachnadh phuingean fàiligidh singilte cho fad 's a ghabhas.
- Tha sinn a' leantainn oirnn a' co-obrachadh le buidhnean eile san roinn phoblaich agus a' cleachdadh Frèamaichean far a bheil sin iomchaidh nuair a bhios sinn a' ceannach bathar/seirbheisean cumanta gus an cuideam air goireasan solarachaidh a lùghdachadh agus sinn a' cur an aghaidh riosg san t-sèine-solair.
  - Chaidh dà Sholarachadh Riaghlachd airson carbadan puirt-adhair le luach iomlan de £2.16m a dhèanamh fo Aontaidhean Frèama, le taic bho dhicheadall iomchaidh agus stiùireadh sholaraichean.
- Tha pròiseasan Stiùiridh Cùmhnannt is Dàimh Solarachaidh foirmeil fhathast ri cruthachadh agus ri cur an gnìomh do phrìomh sholaraichean agus chùmhnanntan.

Earrann 3 – Geàrr-chunntas air Buannachd Coimhearsnachd

Mar thoradh air an Achd feumaidh Aithisg Solarachaidh Bliadhnaile geàrr-chunntas a thoirt seachad air na riatanasan Buannachdan Coimhearsnachd a chaidh a chur an sàs mar phàirt de sholarachadh riaghlaidhe a chaidh a choileanadh sa bhliadhna-aithris.

Fon Achd, feumaidh HIAL beachdachadh air Buannachd Coimhearsnachd airson cùmhnantan nas àirde na £4m. Tha Sochairean Coimhearsnachd nan riatanasan cùmhnantail a' buntainn ri trèanadh agus fastadh no cothroman fo-chùmhnantaidh, no a bhios a' cur ri suidheachadh sòisealta, eaconamach no àrainneachd nan coimhearsnachdan a tha sinn a' frithealadh, agus tha seo a' gabhail a-steach:

- Obraichean agus cothroman trèanadh airson buidhnean prìomhachais a chruthachadh
- Trèanadh dreuchdail do luchd-obrach a th' ann mar-thà, luchd-obrach ùra no luchd-obrach fo-chùmhnainte
- Preantasachdan agus cothroman obrach ag amas air òigridh
- Àrdachadh sgilean do luchd-obrach a th' ann mar-thà
- Iomairtean co-ionannachd agus iomadachd
- Cothroman fo-chùmhnantail a thoirt do ghniomhachasan beaga agus meadhanach, dhan treas roinn agus do ghniomhachasan le taic
- Gniomhan leasachaidh sèine-sholair
- Tog comas ann am buidhnean coimhearsnachd
- Iomairtean taic ri foghlaim
- Obrachadh le sgoiltean, colaistean agus oilthighean gus greisean-gniomhachais no tursan gu làraichean a thabhann
- Droch bhuaidh àrainneachdail a lùghdachadh, mar eisimpleir buaidhean co-cheangailte ri gluasadan charbadan agus / no eimiseanan co-cheangailte riutha agus buaidhean air raointean dìonta, air togalaichean no làraichean.

Chaidh sia cùmhnantan riaghlaidhe (50%) a thoirt do dh'iomairtean beaga is meadhanach.

Bha trì cùmhnantan Solarachaidh Riaghlaidh a' gabhail a-steach Buannachdan Coimhearsnachd – ghabh iad uile ri slatan-tomhais Obair Choithromach an Toiseach, gun a bhith a' cleachdadh cùmhnantan neoni uairean gu neo-iomchaidh, agus a bhith a' pàigheadh co-dhiù am Fìor Thuarastal Bith-beò.

Am measg nam buannachdan coimhearsnachd a chaidh a libhrigeadh bha:

Ath-nuadhachadh raon-laighe port-adhair Cheann Loch Chille Chiarain

- Creideas nar Cosnadh – Inbhe Òir.
- Fhuair 100% den luchd-obrach air a' chùmhnant seo dà "toolbox talks" co-cheangailte ri Slàinte is Sàbhailteachd gach seachdain.
- Aon phreantas greis-gniomhachais air fhadhadh air a' chùmhnant.
- Chaidh dà neach-obrach ionadail fhadhadh airson tèarainteachd làraich tro Ionad Obraich Cheann Loch Chille Chiarain.
- Thug am Manaidsear Pròiseict seachad taisbeanadh do dh'oileanaich innleadaireachd aig Colaiste Earra-Ghàidheal.
- Chaidh turas làraich a chur air dòigh airson oileanaich Colaiste Earra-Ghàidheal.
- Bha an cunnradair an sàs ann an tachartas dhreuchdan a chuir Sgoil Ghràmair Cheann Loch Chille Chiarain air dòigh.
- Thàinig an agragaid uile bhon chuaraidh ionadail, a' cumail taic ri cosnadh ionadail.
- Chaidh an cunnradair an sàs le dà charthannas ionadail, Youth Hub agus am banca bìdh ionadail, agus thug e taic do na carthannasan sin tro mhaoin chairtean StaySafe.
- Chùm an cunnradair oidhche farpais nan ceist charthannach rè a' phròiseict agus thog seo £117 dhan RNLI.

Earrann 3 – Geàrr-chunntas air Buannachd Coimhearsnachd

✔ Obair Dion Cladach Port-adhair Steòrnabhaigh

- Tha an cunradair a' fastadh 50 neach-obrach gu h-ionadail ann an Leòdhas agus na Hearadh.
- Dà SME ionadail air an cleachdadh airson suirbhidhean topografach agus airson bathar-tharraing air a' chùmhnannt seo, tha a' bhuidheann a' cleachdadh 45 SMEan ionadail anns na h-Eileanan Siar.
- Chaidh trì preantasan à sgìre Steòrnabhaigh a chleachdadh air a' chùmhnannt seo, le 80 preantasan ann air feadh na buidhne.
- Bidh an cunradair a' toirt taic do sgoiltean ionadail tro sgeama comhairleachaidh Career Ready Scotland.

✔ Lasachadh Buaidh Tuathan-gaoithe Port-adhair Inbhir Nis

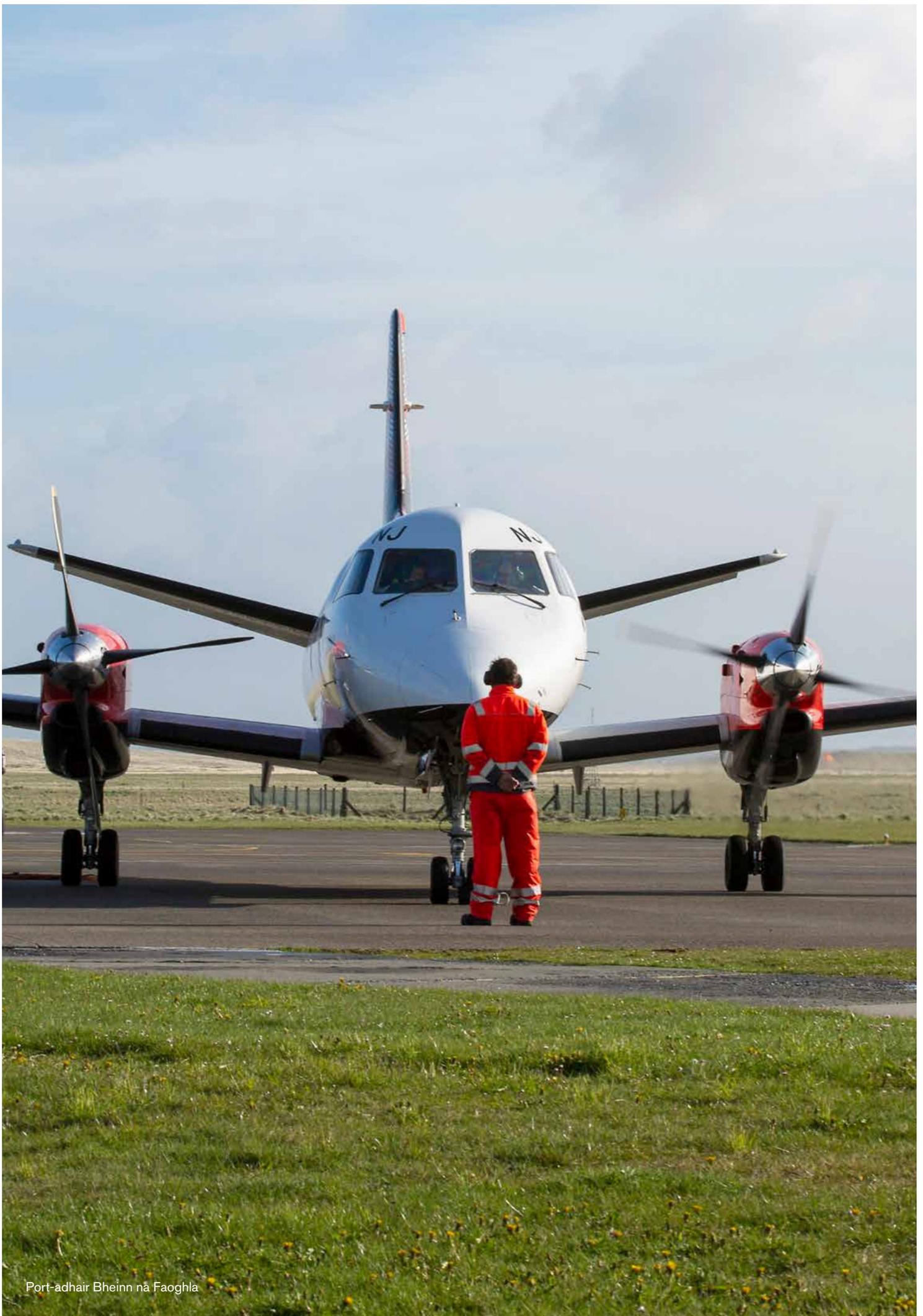
- Tha riatanasan cumhachd nas isle aig an fhuasgladh theicnigeach seo na fuasglaidhean radar traidiseanta, a' lùghdachadh na luirg carboin obrachaidh.
- Chaidh luchd-cùmhnannt bun-structair agus dealain SME ionadail a chleachdadh air a' chùmhnannt seo.
- Chaidh an uidheamachd a chur ann ann an stuth pacaidh ath-chuairteachail.
- Tha plana gnìomh beàrn tuarastail gnè aig an t-solaraiche.
- Bidh an solaraiche a' toirt seachad fòraman taic luchd-obrach - SkyPride, Lionra nam Ban, Lionra nam Proifeasanta Òga.
- Tha an solaraiche a' toirt seachad Prògram Cùrsa-obrach Tràth a' toirt taic do 90 fo-cheumnaich, ceumnaichean agus preantasan.
- Tha 44.5% de dh'fho-chunnradair agus solaraichean nan iomairtean beaga agus meadhanach.

Earrann 4 – Geàrr-chunntas Gnìomhachas le Taic

Fon Achd, feumaidh an Aithisg Solarachaidh Bhladhnaile geàrr-chunntas a thoirt seachad de cheum sam bith a chaidh a ghabhail gus com-pàirteachadh Ghnìomhachasan le Taic a bhrosnachadh ann an solarachadh riaghlachte rè na h-ùine-aithris.

Is e Gnìomhachais le Taic na solaraichean aig a bheil prìomh amas amalachadh sòisealta is proifeasanta do dhaoine air a bheil ciorram no ana-cothrom agus far a bheil co dhiù-30% dhen luchd-obrach ciorramach no fo ana-cothrom. Tha seo a' toirt cosnadh, trèanadh agus taic shòisealta dhaibhsan a dh'fhaodadh a bhith air an dùnadh a-mach às an àite-obrach. Tha a bhith a' cleachdadh seirbheisean Gnìomhachais le Taic na eileamaid den Dleastanas Solarachaidh Seasmhach againn.

Mar thoradh air nàdar gnìomhachas HIAL, tha glè bheag de chothroman Gnìomhachas le Taic a tha buntainneach ri riatanasan HIAL agus cha d' fhuair HIAL cùmhnannt sam bith mar seo san ùine aithris seo.

Earrann 5 – Geàrr-chunntas de Sholarachadh Riaghlaichte san àm ri Teachd

Mar thoradh air an Achd, feumaidh an aithisg seo geàrr-chunntas a thoirt seachad de na solarachaidhean riaghlaichte a tha HIAL an dùil tòiseachadh anns an ath dhà bhliadhna ionmhais.

Tha HIAL a' leantainn air adhart le prògram de phròiseactan tasgaidh calpa anns a h-uile port-adhair airson dèanamh cinnteach gu bheil ceanglaichean riatanach air an cumail suas, gu bheil eòlas luchd-siubhail air àrdachadh agus gu bheil uidheamachd èiginneach fhathast ri ion-obrachail.

Clàr 3 – Geàrr-chunntas de Sholarachadh Riaghlaichte san t-àm ri Teachd 2022/23 – 2023/24

Ainm a' phròiseict	Port-adhair	Tuairmsichte: Luach Cùmhnant (£'000)	Tuairmsichte: Ceann-latha Foillsichte	Tuairmsichte: Duais Ceann-latha	Tuairmsichte: Ceann-latha Tòiseachaidh
Solarachadh nigheadaierachd agus càradh èideadh PPE	Uile	£747	R3 2022	R4 2022	R4 2022
Ath-nuadhachadh cabhsair, AGL agus drèanadh	Inbhir Nis	£4,300	R3 2022	R4 2022	R4 2022
BT21CN - Ceangailteachd	Uile	tbc	R3 2022	R4 2022	R4 2022
Trèanadh smachd trafaig adhair	Uile	tbc	R4 2022	R4 2022	R1 2023
Seirbheisean Riaghlaidh Ghoireasan	Uile	£36,000	R4 2022	R4 2022	R3 2023
Seirbheis Taic do Luchd-siubhail le Glusad Lùghdaichte	Inbhir Nis	£2,000	R4 2022	R4 2022	R2 2023
Solarachadh Lionra is Càbaill ICT	Uile	£400	R4 2022	R1 2023	R1 2023
Ath-nuadhachadh Bun-ràdar	Sumburgh	tbc	R1 2023	R1 2023	R2 2023
Ath-nuadhachadh cabhsair agus drèanadh	Ìle	£6,089	R1 2023	R2 2023	R2 2023
Ath-nuadhachadh cabhsair raon-laighe	Sumburgh	£7,393	R1 2023	R2 2023	R2 2023
Solar Seirbheisean Trafaig Adhair	Uile	tbc	R1 2023	R2 2023	R1 2024
Frèam Seirbheisean Suirbhidh Bun-structair	Uile	tbc	R1 2023	R2 2023	R2 2023
Frèam Obair Togail Bun-structair	Uile	tbc	R2 2023	R3 2023	R3 2023
Ceadachasan Bidh	Inbhir Nis	tbc	R2 2023	R2 2023	R3 2023
Frèam Seirbheisean Proifeasanta Bun-structair	Uile	tbc	R2 2023	R3 2023	R3 2023
Cabhsairean raon-laighe, AGI is ùrachadh drèanaidh	Kirkwall	tbc	R4 2023	R1 2024	R1 2024

Earrann 6 – Ceistean eile

Tha amasan soilleir aig HIAL is aig Riaghaltas na h-Alba airson fàs eaconamach seasmhach an dà chuid taobh a-staigh na buidhne agus airson nan coimhearsnachdan ionadail san fharsaingeachd.

Ann an 2021/22 chosg sinn còrr is £36m air solarachadh is cùisean co-cheangailte; £16.4m air caiteachasan teachd a-steach agus £35.2m air pròiseactan calpa. Tha a' mhòr-chuid de chosgais solarachaidh HIAL air solarachadh seirbheis obrachail agus cumail suas ar raointean-adhair agus bun-structar poblach.

Cùmhnantan Neo-riaghlaidhe air an toirt seachad ann an 2021/22 :

Slighe Solarachaidh	Àireamh nan cùmhnantan	Luach iomlan
Frèam Cuir-dheth	47	£4,981,172
Tairgse	3	£525,128
Air co-rèiteachadh às aonais Gairm Fharpaiseach	1	£123,290
Tabhartas Direach	12	£1,068,585
Cuot	17	£930,999
	80	£7,629,174

A h-uile cùmhnant a chaidh a thoirt seachad a rèir luach 2021/22:

Luach cùmhnant	Àireamh nan cùmhnantan	Luach iomlan
Os cionn an stairsnich riaghlaidhe	12	£20,619,638
Nas Àirde na £50k - Fon Stairsneach	38	£6,789,396
Nas àirde na £10k - Nas isle na £50k	29	£775,111
Fo £10k	13	£64,667
	92	£28,248,812

Geàrr-chunntas air na Gnìomhan Solarachaidh uile ann an 2021/22:

Slighe gu duais cùmhnant	Àireamh nan cùmhnantan	Luach iomlan
Frèam Cuir-dheth	49	£7,139,907
Tairgse fhosgailte	11	£17,329,689
Tairgse chuingichte	0	£0
Air co-rèiteachadh às aonais Gairm Fharpaiseach	1	£1,282,142
Atharrachadh air Cùmhnant a th' ann mar-thà	0	£0
Tabhartas dìreach	14	£1,566,075
Cuot	17	£930,999
	92	£28,248,812

Earrann 6 – Ceistean eile

Ann am plana dealbhachaidh Solarachaidh HIAL airson 2022/23 agus 2023/24, tha solarachaidhean airson aontaidhean frèam agus cùmhnantan HIAL airson obair togail agus seirbheisean rianachd ghoireasan airson nan 11 puirt-adhair. Tha seo a' toirt seachad cothrom airson beachdachadh nas mionaidiche air a' bhuidh a dh'fhaodadh cùmhnantan mar seo a thoirt air coimhearsnachdan ionadail.

Mar thoradh air buaidh gun samhail aig galar lèir-sgoilte

COVID-19 agus èiginn na h-Ùgrain, aig ìre na cruinne, nàiseanta, ionadail agus air daoine fa leth agus mar thoradh air èiginn na gnàth-shìde, tha lèirmheas leantainneach a dhìth air dè tha sinn a' solarachadh, ciamar a tha sinn ga sholarachadh, gus buaidh a thoirt air co-dhùnaidhean a tha farpaiseach gu coimeirsealta agus gus taic a chumail ri ath-bheothachadh eaconamach.

Bidh coileanadh amasan corporra HIAL airson barrachd fàs agus ceanglaichean nas fheàrr airson nam port-adhair roinneil an urra ri coileanadh, càileachd agus ath-leumachd a shèine-sholair. Bidh pàirt chudromach aig a' ghnìomh Sholarachaidh ann a bhith a' leasachadh èifeachdas agus a' daingneachadh deagh sheirbheisean a bhios a rèir miannan an luchd-cleachdaidh.

Sarah Shelley
Manaidsear Solarachaidh

Puirt-adhair na Gàidhealtachd is nan Eilean Earranta
Àrd-oifis, Port-adhair Inbhir Nis, Inbhir Nis IV2 7JB

Fòn: (01667) 464207
Post-d: sshelley@hial.co.uk
www.hial.co.uk

Port-adhair Thioradh

